

Sensorveiledning SOS4001 Vår 2022

1) Generisk veiledning

Prøven består av en kortsvarsoppgave og en langsvarsoppgave. I kortsvarsoppgaven skal tre spørsmål (ut av fire formulerte) løses, i langsvarsoppgaven 1 (ut av 2 formulerte).

Kortsvarsoppgave

Studenten skal bruke en tredjedel av tiden på tre av fire spørsmål. Spørsmålene omfatter forskjellige deler av pensum. Besvarelsene bedømmes etter følgende kriterier:

- Forståelse: Er studenten i besittelse av den kunnskap som er nødvendig for å kunne besvare oppgaven? Er besvarelsen fyllestgjørende? Det vil si, hvor mange sider eller dimensjoner av spørsmålet blir belyst? Er studenten i stand til å skjelle mellom sentrale og perifere aspekter? Har studenten tilstrekkelig overblikk til å forklare og introdusere kjernebegreper eller prinsipper?
- Stringens og konsistens. I hvor høy grad fremstår besvarelsen logisk? Henger de forskjellige deler av besvarelsen sammen (eller er det gitt en forklaring på hvorfor ikke)? Kan man følge studentens vei i gjennom besvarelsen av spørsmålet?
- Presisjon: Er setningene og bruken av begreper presis? Brukes teoretiske begreper korrekt? Dette gjelder både teoriens egne begreper og mer generelle begreper (eksempelvis "forklaring versus forståelse", "holisme versus individualisme"). Forekommer det usikkerhet i bruk av begreper? Forekommer det misforståelser, som kan tyde på mer grunnleggende mangel på forståelse?
- Språk: Er besvarelsen forståelig? Er setningene grammatisk velformede og meningsfulle?

Langsvarsoppgave

Studenten skal her bare besvare ett spørsmål fyllestgjørende. Dette spørsmålet er vanligvis formulert mer åpent enn kortsvarsoppgavene og gir derfor mulighet for mer diskusjon og dybde i besvarelsen. Her gjelder *først og fremst* de samme bedømmelseskriterier som i kortsvarsoppgaven. *Utover* disse legges det *også* vekt på følgende:

1. For å bedømme en teori sterke og svake sider, skal studenten først gjengi teorien gjennom en lojal skildring av den. Hvis studenten ikke har forstått teorien, er han/hun som regel heller ikke i stand til å formidle/forklare den tilfredsstillende.
2. Diskusjon og refleksjon: Diskusjonen av en teori bør komme etter at man har referert hva teorien omhandler. Her kan studenten vise sitt overblikk. I hvor stor grad er studenten i stand til å holde forskjellige deler av teorien, eller forskjellige begreper, fra hverandre og anskueliggjøre hvordan de avhenger av/forutsetter hverandre? I hvor stor grad er studenten i stand til å skille den beskrevne teori fra andre teorier. Rotes begreper sammen?
3. Diskusjon og kritikk skal ikke bare vise overblikk men også være balansert og reflekterende. Vet studenten hva han/hun "gjør"? Kjenner han/hun til vanlige kritikkpunkter mot den beskrevne teori/teoretiker? Og kanskje enda viktigere - hva den beskrevne teori/teoretiker vil svare? Kjenner studenten evt. til vanlige posisjoner i de teoretiske/kritiske diskusjoner knyttet til feltet?
4. Hvor refleksiv er diskusjonen? Er studenten i stand til å eksplisittere eget ståsted (etter devisen: "Fra et "aktør-sentrert" eller "metodisk individualistisk" perspektiv ville man typisk hevde at")
5. Er studenten i stand til å bruke teorien? Bruker studenten eksempler? Hvor velvalgte er disse eksemplene? Viser de forståelse for teoriens styrker eller svakheter?

6. Selvstendighet og originalitet: Kommer studenten med selvstendige betraktninger? Nye kritikkpunkter, eller nye sider av den teori/teoretiker som diskutertes i besvarelsen?

2) Spesifikk veiltening Vår 22

Kortsvar

1) Forklar hva Bruno Latour mener med «radikal empirisme»

En middels besvarelse vil gjøre rede for basale trekk ved Latours prosjekt og dets empiristiske karakter. Den vil inndra Latours tanker om ikke humane-aktører og også tangere kritikken av den tradisjonelle sosiologi. En mere detaljert redegjørelse for prosjektet, en mere nyansert forståelse av Latours anti-reduksjonisme vil bidra ytterligere til en bra karakter. Inndragelse av Latours handlingsbegrep, hans relasjonisme som en empirisk strategi vil vekke ytterligere.

2) Forklar hva Durkheim mener med at man skal forstå det sosiale som en «ting»?

En basal forståelse av de to betydninger – ontologisk og epistemologisk – av de to sider av tingsbegrepet vil gi en middels karakter. Spesifiseres spesielt på den epistemologiske dimensjonen – Durkheims positivisme – gis det ytterligere poeng. Studenten kan ytterligere inndra Durkheims tanker om emergens og om selve konstitueringen av det "utvendige" og "tingslige" – det sosiale sui generis – for å forbedre besvarelsen ytterligere.

3) Forklar Robert Mertons kritikk av Parsons

En middels besvarelse vil kort forklare basale sider av Parsons funksjonalisme og nevne Grand theory begrepet og forklare basale sider av Mertons kritikk. Ekstra poeng kan gis for en detaljert redegjørelse, hvor man f eks nevner at Merton var opptatt av at en god teori bør gi muligheter for utvikling av hypoteser/teori-testing, og generelt ha en mere empirisk tilnærming. Det vil også vektes positivt hvis besvarelsen kan angi ytterligere (positive) aspekter av Mertons ide om teorier av middels omfang/"theories of middle range" og de eksempler han gir (preferanse-teori, sosial mobiltet, relativ deprivasjon). Inndragelse av Mertons tanker om en moderat funksjonalisme (og om sosiale institusjoner uten funksjonelt formål) vil også telle. Endelig kan det også – i det omfang de brukes informativt – inndras mekanisme-forklaringer og teoretikere fra andre dele av pensum (hvis det bidrar til å forklare hva som menes med «theories of middle range»).

4) Forklar Moss Kanterers begrep om «tokens»

En hurtig redegjørelse for basale trekk ved token-dynamikken gir en middelkarakter. Det skal her vektes hvor mye studenten er i stand til å nyansere det prinsipielle planet: Se token-problematikken som en sosial "mekanisme" på gruppeplanet som har generell karakter og som kan løsrives fra den konkrete kjønnsproblematikk. Det vil gi poeng å nevne Simmel som en forløper for slike analyser av gruppe-sammensetninger. Det vil gi ytterligere poeng å nevne Kanterers analytiske begreper (synlighet, polarisering og attribuering av stereotypifiske egenskaper). Den studerende kan også inndra ulike strategier for å håndtere synlighet, polarisering og stereotyper, og kan gjerne nevne Kanterers – eller egne - eksempler. Ekstra uttelling for en kort drøfting av aktør-struktur begrepene, hvordan Kanterer viser at ulike aktører har ulike muligheter.

Langsvar

Forklar hva Blumer mener med «Symbolsk Interaksjonisme»

En middels besvarelse vil plassere Blumer prinsipielt som "interaksjonist" mellom de tradisjonelle holistiske og individualistiske paradigmer. Den vil nevne Mead, Meads sonndring mellom gjestikk- og symbol-interaksjon og også Meads tanker om at individet/selvet oppstår "ut av" interaksjonen.

Ytterligere inndragelse av Meads begreper (I-ME, rolle overtakelse, "taking the perspective of the other", "play", "game" osv) vil bidra til en bra karakter. Blumers kritikk av Persons og av behaviourismen kan også inndrages og det kan også forbindelsen til Weber (både menings/fortolkningsbegrepet og sontringen mellom natur/kultur).

Forklar hva Goldthorpe mener med sosiologi som befolkningsvitenskap.

En middels besvarelse vil gjøre rede for konturer av Goldthorpes tanker om sosiologi som befolkningsvitenskap. Den vil gjøre rede for elementer av hans kritikk mot andre sosiologiske retninger. Hva er det han ønsker å oppnå ved å definere sosiologi som en befolkningsvitenskap? Ytterligere poeng kan oppnås ved å redegjøre for viktige begreper hos Goldthorpe: populasjon og enheter; heterogenitet på individnivå og probabilistiske regulariteter på populasjonsnivå. Ekstra poeng gis ved drøfting av dette begrepet og sjansebegrepene (operasjonelle og essensielle, "tilfeldighetenes spill"). Det kan gir altså en bedre karakter ved å gjengi Goldthorps tanker om forholdet mellom individuell tilfeldighet versus sosial struktur og hans tanker om mulige forbindelser mellom de to analysenivåer (dette kan evt drøftes sammen med perspektivene til Coleman / Weber). Den selvstendig tenkende student kan ytterligere se her en kritikk av Durkheim, på tross av enighet i ønsket om statistiske metoder.

Note!

Grunnet den (litt for) snevre formulering av langsvars oppgavene kan de studerende få tanken at syntetiserende og selvstendige overveielser ikke vektet overhodet. Korte besvarelser, som er presise i deres besvarelse av spørsmålet og snarere kommer i dybden enn i bredden bør derfor vektet forholdsvis høyt. Det bør være mulig å få en toppkarakter ved å svare fyllestgjørende på spørsmålet og ved virkelig å gå dybden med presis introduksjon og analyse av de teorier/begreper som den givne teoretiker setter i spil.

På den annen side bør syntesetenkning og selvstendig perspektivering også vektet. Det er de studerende vant til på langsvarsoppgaver (apropos den generiske veiltening). Bruker studenten en forklaringsstrategi som velger å nyansere en teoretiker ved å parallellisere, sammenligne og se forskjeller i forhold til andre teoretikere kan sensor til en hvis grad suspendere for det sterke begrepslige fokus som kjennetegner ovenstående spesifikke veiledninger. Sensor bør dog her ta stilling til om sådanne synteser er egentlige informative og om de bidrar til å nyansere den beskrevne teoretiker/besvare spørsmålet. Det bør ikke gis ytterligere poeng for inndragelse av stoff som ikke medvirker til å besvare spørsmålet, som digresserer eller hvor den teoretiker besvarelsen egentlig *burde handle om* bare behandles helt overfladisk.